

"Porten forcerades av infanteriet, som inkommet på gården började handgevärseld. Nu flyktade allmogen in i husen och ut på marken. Här vidtager skuggsidan. Hade civilmyndighet funnits tillstädes med makt att befalla, hade den ovillkorligen hindrat vidare manspillan och blodsutgjutelse. Ändamålet som söktes var att skingra de samlade folkmassorna. Detta var vunnet, och en sådan skräck injagad hos dem, att de alla genom flykten räddade sig utan mod att återvända. Men i stället för att stanna, fortsatte militären sin lätt vunna seger genom att förfölja de flyende både i husen och på fältet samt genom gevärsskott och med blanka vapen mörda och sära. Omsider upphörde slaktningen, medan inga fiender vidare varken höll stånd eller kunde upphinnas, emedan de med vindens hastighet flydde undan sina besegrare. Hur många offer, som under striden pliktade med livet för sin halsstarrighet, har aldrig med positiv visshet blivit bekant".

Ur borgmästare Carl Christian Hallins anteckningar om massakern vid Klågerup den 15 juni 1811.

BLODBADET I KLÅGERUP

Bernadottes förstärkningslag 1811. Missnöje och oroligheter i Skåne. Bönderna mot despotiska adelsherrar och sadistiska frälseinspektorer. Skåne i belägringstillstånd. Bernadotte och militären statuerar exempel. Massmordet i Klågerup den 15 juni 1811. Domarna i Malmö den 4 november 1811. Förspelet till allmogens resning mot tyranniet 1811. Grymheter på de skånska herrgårdarna. Samuel Tullberg - de skånska frälseböndernas talesman.

Vi har av det föregående sett att Sverige tvingades ansluta sig till kontinentalsystemet, genom freden med Frankrike i Paris den 6 januari 1810. Freden innebar också förpliktelse att utestänga alla engelska fartyg från svenska hamnar. Då denna fredsbestämmelse saboterades av svenskarna tillställdes den svenska regeringen ett franskt ultimatum den 13 november 1810. Två saker fanns att välja på, antingen krigsförklaring mot England inom fem dagar eller också krig med Frankrike. Man valde då det förstnämnda och den 17 november utfärdades krigsförklaringen.

Med anledning härav krävde den nye kronprinsen, att försvaret skulle utökas och genom en förordning den 23 april 1811 föreskrevs att 15000 man genast skulle

utskrivnas som förstärkningsmanskaper. Förordningen föreskrev, att utskrivningarna skulle avgöras hos sockenstämmorna, vilka fritt fick välja mellan lottning eller lega. De utskrivningsskyldiga, "drängar, statare, torpare, åbor och inhysehjon", gavs ingen som helst rätt att säga något. Oviljan mot utskrivningarna och de inhumana bestämmelserna, i förening med det uppenbara armodet efter den senaste krigstiden, medverkade till ett passivt motstånd hos befolkningen. Snabbt ökades spänningen genom myndigheternas bryska framfart, som välsignats av kronprinsens uppblåsta personliga ingripande och redan under maj och juni uppstod det direkta oroligheter såväl uppåt i Sverige som i Skåne. Det som skedde i Skåne fick emellertid ett helt annat förlopp, ty här kom upproret mot förstärkningslagen att på gammalt känt sätt kväsa i blod, av en hård och brutal militärstyrka, som högsta pådrivande krafter finner vi kronprinsen-regenten Bernadotte och hans ränklystne general och befälhavare i Skåne J C Toll samt deras redskap landshövdingen i Malmö greve I F von Rosen, kommandanten i Malmö, generalmajoren och greven Hampus Mörner, översten och greven Ridderstolpe och därtill hela raden av den svenska maktens representanter i Skåne, ingen av dessa nämnda, men därför inte glömda.

Ett tydligt uttalat missnöje och tecken på oroligheter kom ganska tidigt i Ystadstrakten inom Ljunits, Herrestads, Färs och Vemmenhögs härader. Den 26 maj begärde drängarna på de piperska godsena Krageholm, Högestad och Baldringe att få tala med sin godsherre om uttagandet av förstärkningsmanskaper. Sammankomsten höll på att sluta olyckligt, då Piper inte ville dela drängarnas syn på uttagningarna. Drängarna gjorde till och med ansatser att tränga sig in i de grevliga gemaken. Sådana tillbud förekom lite varstans på den skånska herrgårdsslätten. På grund av majhändelserna vid de sydsånska herrgårdarna och vad som förväntades i samband med en av landshövding von Rosen utlyst sammankomst i Ystad den 4 juni, fann sig landshövdingen i behov av militärhjälp. Härom skrev han till kungen, "- Med anledning härav har jag funnit mig föranlåten, att hos generalbefälhavaren i Skåne, Hans Excellens Herr Fältmarskalken, Riddaren och Kommendören av Eders Kungl Maj:ts orden Högvälborne Friherre Toll genom till honom avsänd kurir begära den militära handräckning, som erfordras till avvärjande av oväntade uppträden vid nämnda sammankomst eller de sammanträden, som å andra ställen inom länet komma i ärendet att hållas, - -".

Mötet i Ystad slutade utan några allvarliga intermezzon. På andra håll i Skåne ökades emellertid spänningen dag för dag. Det var inte bara förstärkningslagen, eller som den kallades för i Skåne "förskräckningslagen", utan en nedärd befrielselusta mot sekler av ofrihet, under despotiska adelskavaler och sadistiska frälseinspektorer. Möten hölls lite varstans. Folkmöten i tysthet utan herrarnas vetskap på Rynge gårds ängar, på Tunabergs backe och på många andra ställen.

I Luggude härad blossade upprorslågan upp på allvar, underblåst av ett synnerligen provocerande uppträdande av den tillkallade militären. Böndernas anförare Ola Persson, som sänts in till Helsingborg för att framföra deras mening, kvarhölls och häktades. Militären fann här ett utmärkt tillfälle att statuera

exempel. Trots att bondehoppen ej stört den allmänna ordningen fick, de vid hot om våld, order att skingras. Den militäre befälhavaren fann böndernas tal som uppstudsigt när någon av dem yttrade, "Varför ska vi låta fösa bort oss som boskap, bröder?" Så var det hela igång, - "- anföraren kommenderade chock. De blodtörstiga husarerna, mestadels sammanrafsat folk av flera nationer, ryckte in så hastigt på allmogen, att det inte blev tid att självmant åtskiljas eller springa undan. De förföljdes av de ridande vildarna efter vägar och stigar, och även sådana, som redan förut var ett gott stycke på hemvägen, upphanns och misshandlades. - - Hugg duktigt på gossar, uppmuntrade en underbefälhavare och med fördubblad iver förföljdes de flyende. Åtskilliga blev sårade, andra lyckades komma undan, därför att fältet var tuvigt, så att ryttarna hade svårt att komma fram".

Den bälde landshövdingen von Rosen rapporterade det skedda till kungen och omtalade sin befälhavares, en ryttmästare Geijers bedrifter, att denne "lät gripa en av de drängar, som framträdde och sig utmärkte, samt genom påridning skingrat helt och hållet dem, som kvarstannat, och varvid åtskilliga, dock lindrigt, skadats". von Rosen inrapporterade också, "att jag funnit mig föranlåten låta arresteras denna socknens deputerad, Ola Persson i Esperöd, i anseende till dess sturska och mindre tillständiga uppförande vid sammanträdet":

Våld föder våld. Det som skett skulle komma att bli anledningen till något mycket värre. Den svenska regeringen, med kronprinsen Karl Johan i spetsen, drog åt tumskrubarna. Det uppstudsiga skånska folket skulle ännu en gång kväsas med vapen i hand. Högsta ledningen gavs åt befälhavaren Toll och det var herrarnas rätte man, - en man som fann nöje i att visa sin nu erhållna, nästan diktatoriska makt. Order utgick genast att bondhoparna skulle skingras och Skåne förklaras i belägringstillstånd. Greve Mörner fick sig anförtrott Malmöområdet och generaladjutanten von Platen Ystadsområdet. Det hjälpte inte att militärpatrullerna dag och natt genomkorsade landskapet. De uppretade bönderna och drängarna svarade med plundring och våldsdåd mot herrgårdarna, mot vissa präster och mot länsmännen. Från att ha varit småhopar av kringstrykande bönder och drängar slog de sig samman i allt större avdelningar, för att till slut kunna räkna sig som en bondehär på omkring 1500 man, som växte dag för dag. De vettskrämda adelsjunkrarna tog sin tillflykt till fästningarna under den svenska militärens beskydd och en del av dem stannade inte förrän de på gammalt vis tagit sig över till Köpenhamn.

Man försatt inget tillfälle från militärens sida att reta, trakassera och misshandla de allmogegrupper som anträffades. Man inrättade till och med ståndrätter, med utomordentliga befogenheter för de militära hejdukarna. I Lövestad hölls till exempel ståndrätt mot en grupp av de upproriska bönderna. Exekutionen begyntes i det fallet med prygel! Det drog nu ihop sig till det slutliga avgörandet mot mitten av juni 1811. Den församlade bondehären på omkring 1500 bönder, husmän och drängar drog mot Klågerups slott. De vapen man förfogade över var liar, högafflar och påkar och ett litet fåtal skjutvapen. Bondehärens budskap uttalades klart och tydligt. Man ville åtnjuta samma lag och rätt som herrarna, man ville inte godkänna förstärkningslagen och den extra roteringen och man ville heller inte

längre finna sig i hoverierna på herrgårdarna eller bli misshandlade och trakasserade av herremännens förvaltare och inspektorer. Den 15 juni skulle alla samlas på Klågerups gods, för att nu en gång för alla göra slut på herrefolkets förtryck.

Dagen innan den utsatta mötesdagen, således den 14 juni, ankom Mörners husarer till Klågerup. En del av bondehären tog nu till flykten, men omkring 800 vägrade att ge sig. Så kom den 15 juni, en av de mörkaste dagarna i den svenska ockupationen av Skåneland. Generalmajoren Hampus Mörner, på order av kronprinsen-regenten och högste befälhavaren Toll, ryckte an mot resterna av bondehären "med 100 man af Konungens regemente, 40 husarer, och 2:ne trepundige kanoner samt mötte dem (bönderna) vid Klågerup, hvarest de hade förskansat sig på Ladugården". Något senare anlände även Månstorps husarregemente.

Utgången på fältet var given, hötjugor mot kanoner det räckte inte, hur hjältemodigt man än uppträdde från allmogens sida. De som inte sablades ner i inledningen eller lyckades fly förskansade sig inne på Klågerups gård. Några kanonskott och vägen in på gården öppnades för de svenska knektarna. Sablar och bajonetter färgades än en gång av de skånska böndernas blod. Knektarna gav ingen pardon, "de sköt till måls på dem och nedhögg dem för blott tidsfördriv", skriver ett vittne. De bönder som jagades ut på fälten och upphanns av sina plågoandar slogs eller stacks ömkligt ihjäl. Hur många som denna fasans dag fick släppa till sina liv är det ingen som vet. Officiellt uppgav den svenska militären att trettio dödades och att sextio sårades samt att 395 infångades och sattes på fästning.

Det får anses vara fullt klart att den svenska militären även den här gången var upphovet till ett veritabelt massmord. Det ligger säkert en stor sanning i Anders Hedvalls epos om bondeupproret i Skåne 1811, då han om den blodiga aktionen tecknar följande: "- - och länge dröjde det nu inte heller, till slottet liknade ett slakteri. - - -"

Det berättas, att när myndigheterna skulle uppsamla liken kring Klågerup fann man att de flesta i hemlighet blivit bortförda av förtvivlade vänner och anhöriga, som inte kunde förlika sig med att de skulle nedmyllas i en namnlös massgrav. Det är därför ingen som egentligen vet hur många liv denna skändliga operation krävde.

I triumf återvände kronprinsens utsände Hampus Mörner till Malmö, ridande i spetsen för sina "hjaltemodiga" knektar, uppvisande sitt krigsbyte, i form av allmogens hötjugor och liar och där bakom 200 infångade bönder, drängar, husmän och inhysehjon. Utmattade och hungriga "med hamptömmar bundne tre och tre tillsammans med händerna på ryggen samt sedermera vidare sammanbundna liksom i en kedja". Alla "bovarna", svenskarnas nya uttryck i stället för "snapphanar" på den skånska allmogen, inspärrades på Malmö fästning.

Den behandling fångarna fick utstå, såväl under rannsakingen som efter domen, var rå och hård. Tvångsarbete hörde till dagordningen, även de kroppsligen sjuka tvingades under hugg och slag och "hårt tilltal" till arbetet. Antalet sjuka växte för varje dag och under hösten hade 30 av 111 insjuknat i rödsot och febrar. Friska och sjuka sammanpackades ändå i samma rum. Personlig hygien och frisk luft var okända begrepp för dessa olyckliga människospillror, som tagit sig före att sätta sig upp mot den diktatoriska militärledningen. Fästningslivets kval utökades genom sadistiska väktare. Detta gällde inte minst en baron Liewen, förordnad till närmaste vakthavande på fästningen, - en man "som sällan var nykter och som fördref ledsnaden med att spela tyrann mot de arma bönderna".

Då de olyckliga den 4 november 1811 fördes ut på Stortorget i Malmö för att få sin dom berättas det, att fångarna var i sådant tillstånd att den på torget församlade allmänheten inte kunde "nalkas dem närmare än på 50 steg: så stinkande var den lukt de olyckliga förde med sig". I det tillståndet mottog de sina domar av den inkvisitoriska domstolen. 14 av de 135 tilltalade frikändes medan 20 dömdes att mista högra handen, halshuggas och steglas, 43 av dem dömdes till 40 par spö och sex års fästning, enbart till 40 par spö dömdes 31, medan flertalet av de övriga dömdes till kortvariga fästningsstraff på vatten och bröd eller prygel.

I slutet av året kom kungens utslag som fick till följd, att dödsstraffet gick ut över tre av de som ursprungligen dömts till döden, 24 fick spöstraff medan 27 fick fästningsfängelse på varierande tid och slutligen 74 fick fästning på vatten och bröd.

På det här sättet kunde den svenska maktens representanter behandla den skånska allmogen ännu vid 1800-talets början. Det var också en seger för de svenska jordmagnaterna, som likt rovfåglar slagit under sig de skånska godsens under förgången tid. Med kronprinsens, Tolls och Mörnens hjälp kunde de tvinga den i stort sett rättslösa befolkningen tillbaka i den förtryckta och egenmäktiga sociala misären. - Men, ett vann man ändå, ty vid riksdagen 1812 återkallades ordern om förstärkningsmanskapet. I stället kom beväringen, grunden för den allmänna värnplikten.

På Malmö Stortorg där restes inga monument över kallblodigt mördade skånska patrioter. Bakom det skedda stod krigsivraren den förste Bernadotten. Både han och hans ättlingar hyllas ju varmt här på Stortorget, om man får tro lyriska tidningsskribenter, - men kanske är det invandrade svenskar som står på torget när högst densamme i nåder låter sig förevisas från rådhusets balkong. De ärevärdiga byggnaderna kring det gamla Stortorget kan ju inte vittna inför den församlade menigheten om vad som i gångna tider utspelade sig här och de svenska historikerna tiger som muren om deras fäders ogärningar.

Ändå föreskrevs ju en gång att Skånes folk skulle "blifva vidh deres vanlige rätt, lagd och gamble privilegier och frijheter oturberade och obehindrade,"!

Det var en lång förhistoria som låg bakom den heroiska bonderesningen i Skåne. Det var inte bara den så kallade "förskräckningslagen" utan en räckta av övergrepp och olagligheter från den "skånska" bördaristokratiens sida. Vi har förut antytt begrepp som "bondeplågarare", ofta i skepnad av adelsherrarnas blodsugare, kallade inspektorer. Dessa utövade sin pryglande verksamhet i kraft av att den svenska adeln övertog den skånska jorden. Adelsmännen själva försatte aldrig något tillfälle att utöka sitt kapital- och jordägande på allmogens bekostnad och om någon skulle få för sig att samla ihop alla de bevis som verkligen finns i den här vägen, skulle också denne någon kunna fylla volym efter volym med exempel på sadistiska övergrepp och kriminella jorderövringar från adelns sida, allt ifrån övertagandet 1658 fram till sekelskiftet 1900. Låt oss därför ta några brottstycken från det som varit i den här vägen.

Under den stora förstörelsens tid från 1701 och efter denna tid uppkom trängande behov av medel till det utblottade svenska statsverket. Då började de så kallade skatteköpen av kronans egendomar på initiativ av den egennyttiga och baksluga högadeln. Genom skatteköpen återgick stora arealer av kronogods på privata händer, ur de gods som fallit för 1680-talets reduktioner. På så sätt kunde företrädesvis adeln komma över stora jordarealer för obetydliga summor i form av mellan 6 till 10 års grundränta å jorden. Vi nämnde "företrädesvis" och det grundar sig på 1719 års riksdagsbeslut, som gav adeln rätt att besitta och förvärva så kallad privilegierad jord, och det som inte var privilegierad jord blev ändå, med hjälp av allehanda förevändningar, privilegierad adelsjord.

Det finns drastiska exempel på "rättvisan" i den här vägen. Till exempel åborna till sextio hemman, om tillsammans 17 11/48 mantal Börringe kloster, ett av de förut omtalade bornholmska vederlagsgodsen, som vid det här tillfället ägdes av en kammarherre Beck-Friis. Åborna begärde var för sig att få skatteköp på sina gårdar och det gjorde Beck-Friis också. Då hans ansökan beviljades klagade åborna vid riksdagen. Inledningsvis förgäves, men senare med framgång eftersom klagomålen medförde rätt för åborna "enligt lag och författningar och deras tillämpning". Det gick Beck-Friis ära för när och när han senare blev både greve och riksråd förmådde han ständerna att upphäva beslutet. Bönderna ålades att återlämna sina skattebrev, som exekutivt framtogs dem. Svenske kungen Adolf Fredrik ålade dessutom bönderna vid 1000 dalers vite, att ej vidare besvåra honom med klagomål och för Beck-Friis utfärdades nytt skattebrev på de omtalade hemmanen. Hävderna visar många sådana exempel, inte bara i Skåneland utan över hela det svenska imperiet.

Hävderna omtalar också de mest upprörande grymheter mot den värnlösa allmogen under de skånska herrgårdarna. Öresunds-Posten skrev till exempel 1868: "Vid Hyby kungsgård, ägd med frälserätt av friherre C G Wrangel von Brehmer, har hoveribönderna icke njutit allt gott. Deras kontrakt har varit sådana att de med hull och hår varit i godsägarens våld. De har skolat infinna sig till arbete när helst det behagat friherren, eller hans rättare att kalla dem, och om de på minsta vis förgått sig eller varit olydiga har de obarmhärtigt blivit pryglade. Jag har under mina vandringar härstädes träffat personer, som själva åsett, hur

fordom bönder och drängar på det grymmaste blivit misshandlade härstädes, de har med tårar i ögonen berättat, hur drängar som endast gjort sig skyldiga till den ringaste förseelsen att komma en halv timma för sent på dagsverket, blivit mottagna av ladufogden med prygel och sedan släpade in i en kammare, där de formligen blivit nedlagda och mörbultade till dess de knappast mer kunnat giva ett ljud ifrån sig".

Även om den här typen av övergrepp skulle det kunna skrivas volymer om den nära nog livegna allmogens sekellånga lidanden på de skånska adelsgodsen. Det var emellertid inte bara det att de var utlämnade till sadistiska slavdrivare, utan därtill kom att de framlevde sina liv i armod och med hungern som ständig gäst i sina torftiga stugor. De var också utlämnade till godsherrens godtycke vad det gällde lönen, som närmast enbart kan betraktas som ett hån mot arbetaren och arbetets värde, eller vad sägs om lönen för ett dagsverke mot slutet av 1860-talet, som betalades med 58 öre. Detta får då ses i relation till risken för prygel och straffdagsverken, den nedsatta arbetsförmågan på grund av undernäring eller misshandel och därtill en arbetstid som började klockan 3 på morgonen och inte slutade förrän klockan 10 eller 11 på kvällen.

När man då ser hur allmogens sociala förhållanden varit är det inte något att förundra sig över, att börsaristokratin och övriga besuttna fortlöpande kunde utöka sina egendomar och sitt kapital på den arbetande allmogens bekostnad. Man bör heller inte ställa sig tvivlande till vad som var den verkliga anledningen till bondeupproret 1811. En förtvivlad manifestation, som på bestialiskt sätt slutade i ett blodbad och sedan förblev allt vid det gamla, det vill säga att herremännen ännu en tid lyckades behålla sin privilegierade ställning. Längre fram i tiden skulle tillståndet resultera i förnyade oroligheter. Vi kan påminna om Gustafsborg 1862, Sinclairsholm 1865, Råbelöv och Össjö 1866 med flera.

Bakom de sistnämnda händelserna finns också en historia av samma slag som vi relaterat i det föregående. Denna och andra händelser vid godsens Rönneholm, Barsebäck, Skarhult, Högestad, Krageholm, Sövdeborg, Snogeholm med flera, ledde till den så kallade "tullbergska rörelsen" under senare delen av 1860-talet. Namnet uppkom efter förre korpralen Samuel Tullberg vid Skånska Husarregementet, som började uppträda som frälseböndernas ombudsman i deras kamp om sina gårdar under godsens. Gårdarna hade i många fall "sedan urminnes tid" varit i händerna på böndernas förfäder, och genom Tullberg yrkade de i olika stämningsansökningar att godsägarna skulle frånkännas rätten att bestämma över frälsegårdarna. Inom den ramen vidtog man också arbetsinställelse hos godsherrarna, vilket i sin tur ledde till att godsägarna stämde bönderna för att de inte fullgjorde sina hoveriskyldigheter eller för bristande arrendebetaling samt begärde i kraft därav vräkning från gårdarna.

Det skulle föra alldeles för långt att i detalj redogöra för allt det som skedde innan adelsherrarna lyckades med sitt uppsåt, att neutralisera rörelsen genom att sätta Tullberg inom lås och bom. Men efter flera processer och med hjälp av regeringsmaktens överhet i form av landshövding von Troil, lyckades

godsherrarna i sitt uppsåt, sedan Tullberg av länsstyrelsen efterlysts som en "ytterst farlig person". Godsägarna, givetvis, utlovade till och med ett pris om 500 riksdaler för hans gripande sedan man fattat beslut om hans häktning. Både Tullberg och hans hustru jagades därför av överhetens lakejer som vilda djur i skogarna och i februari 1869 slutade jakten i Torups socken på en gård kallad Tranebygget. Här greps då böndernas talesman av en svensk kronolänsman vid namn Gyllensvärd. En tidningsrelation berättar, att Tullberg "sökte springande undkomma dem. Flera bösskott avlossades efter honom, utan att hagelsvärmen det ringaste bekom honom och det var först då Gyllensvärd upphann och slog omkull honom, som han måste ge sig". Man drog sig alltså inte ens en gång att skjuta efter böndernas "advokat", som om han varit en grov brottsling. I kraft av gripandet belades Tullberg med såväl hand- som fotbojor varefter han infördes till häktet i Helsingborg, där han fick sitta med bojorna på!

Jakten på Tullberg fick sin epilog vid Onsjö häradsrätt i Åkarp den 12 mars 1869. Trots angivaren greve Arvid Fredriksson Posse och hans vittnen kunde inte något graverande påvisas mot Tullberg och som sig bör försattes den åtalade på fri fot. "Helt och hållet frikänd - vem skulle ha trott det i vintras, då justitiekanslern fann sig föranlåten att mot Tullberg förordna särskild åklagare, då pris sattes för hans gripande - vi hade så när sagt hans huvud - och då kronobetjäningen jagade den stackars korpralen i skogarna och sköt efter honom som efter ett skadligt djur (fast skotten lyckligtvis inte träffade) och slutligen när han väl blivit anammad nattetid förde de honom från Helsingborg till Malmö ombord i en örlogsångare". - skrev Jönköpings Tidning i ett referat efter domen.

Året före de slutliga åtgärderna mot Tullberg, således 1868, hade godsägarnas vräkningar av sina frälsebönder kulminerat, Kristianstads-Bladet noterade härom 1868: "Frälsebönderna å de piperska egendomarna, varest okunnigheten, eländet och trotset är störst, lär visa en så hatande hållning, att de civila myndigheterna på de platser, varest vräkningsdomarna skall verkställas, ansett det nödvändigt att rekvirera handräckning av militär, för att i händelse av behov möta våld med våld". Öresundsposten skriver om en vräkning sålunda: "Av de stackars böndernas husgeråd och bohag skonades intet. Allting vräktes huller om buller ut i den nyplöjda och gytjtjiga marken. Fönster och dörrar borttogs, kakelugnarna sönderslogs och sängarna sönderhöggs med yxa, säden i Baldringetorp, omkring 6 tunnar urtröskad råg, vräktes ut i smutsen och nedtrampades, mjölkfaten nedtogs från hyllan och kastades med sitt innehåll i högen, till och med några brödkakor var man gudlös nog att kasta i smutsen". Övergreppen mot bönderna, iscensatta av svenska godsherrar på skånska gods, övervakades av Karl XV:s soldater med skarpladdade gevär!

Av de här kortfattade relationerna framgår bland annat, att bland andra figurerade de piperska godsen i dessa sammanhang såväl 1811 som senare. Vi har också i förbigående mött greve Arvid Fredriksson Posse, vid den här tiden, 1860-talet, chef för det så kallade lantpartiet i den svenska riksdagen. En, som det sades, frisinnad men ändå hänsynslös adelsjunkare. Känd såväl på sina egna egendomar som på de piperska domänerna, där han figurerade som förmyndare, som en av de

allra värsta bondeplågarna i hela Skåne. Denne man i Sveriges riksdag gick sina adelsbröders ärenden i kampen mot frälseböndernas ansträngningar att med hjälp av den "tullbergiska rörelsen" befria sig från det medeltida hoverioket. Bakom hela denna eländiga, för att inte säga kriminella, historia, tronar i bokstavlig bemärkelse den svenske kungen Karl XV, utmålad som en folklig man - men kanske sträckte sig denna folklighet inte längre än till den kungliga sängen på Bäckaskogs slott, - vem vet.

Ändå var det ju så en gång att man i Roskilde kom överens om att Skånes folk skulle "blifva vidh deres vanlige rätt, lagd och gamle privilegier och frijheter oturberade och obehindrade," - eller kanske var det inte något annat än onödigt slöseri med bläck!